

LEKTOR A AKOLYTA

Drazí ministrantští kolegové, v dnešním díle našeho liturgického seriálu se seznámíme se dvěma specifickými službami v naší liturgii. Jedná se o službu lektora a službu akolyty, jejíž historický vývoj je velmi zajímavý a někdy i trochu komplikovaný.

foto: petr Hudeček

Čtenář a průvodce

Jak je patrné, už označení pochází z latiny a z řečtiny. Lektor je odvozeno od latinského legere – číst, je to tedy čtenář. Slovo akolyta je odvozeno z řeckého akolouthen – doprovázet, je to tedy průvodce. Jako liturgické služby jsou doloženy již na konci 3. století, patří tedy k pravým liturgickým pokladům. Postupně se z nich stala tzv. nižší svěcení, kterých spolu s tzv. vyššími je dohromady sedm (ostiář, lektor, exorcista, akolyta, podjáhnen, jáhen, kněz). Pokud někdo chtěl být knězem, musel během své přípravy přijmout všechna tato svěcení.

Písmo a miska s konvičkami

Po liturgické reformě po II. vatikánském koncilu rozhodl papež Pavel VI. dokumentem Ministeriam quaedam, že se od nižších svěcení upouští a že zůstanou pouze dvě tzv. služby – lektorát a akolytát. Těmito službami pak mohou být biskupem ustanovení vhodní muži při liturgickém obřadu. Při udělení služby lektora se jedná o předání Písma sv. a žehnací modlitby, při službě akolyty pak předání misky s hostiemi a nádobami na víno a vodu s žehnací modlitbou. Pokud z vaší farnosti pochází nějaký bohoslovec, pak on je třeba už také pověřen těmito službami, možná že byl dokonce ustanoven přímo ve vašem farním kostele.

A co mají na starosti?

Jejich úkoly jsou dány Všeobecnými pokyny k Římského misálu, čl. 98–99 a 187–198. Lektor je ustanoven k četbě z Písma svatého, kromě evangelia. Proto jeho hlavním úkolem je četba čtení, případně před-

nášení responsoriálního žalmu a úmyslů přímluv. Pokud není přítomen jáhen, může lektor v průvodu nést trochu pozdvihnutý evangeliář, který pak položí na oltář. Proto by měl být také oblečen do vhodného liturgického oblečení (tedy jako ministrant).

Akolyta je ustanoven ke službě oltáře a k pomoci jáhnovi a knězi. Zvláště pak má přichystat oltář a posvátné nádoby. Jeho služby jsou ale delší, a někdy se vykonávají i ve stejnou chvíli, proto je vhodné je rozdělit mezi více akolytů. Při příchodu akolyty nesou svíce a kříž ve vstupním a závěrečném průvodu. Při bohoslužbě slova má být připraven kdykoliv pomoci knězi nebo jáhnovi, zvláště při držení liturgických knih. Při bohoslužbě oběti má pomáhat při přípravě oltáře (kalich, korporál, miska, pala apod.). Má pomáhat při přejímání obětních darů, dále pak má na starosti i kadidelnici a loďku.

Co může akolyta a nemůže ministrant?

Většinu liturgických služeb řádně ustanoveného akolyty mohou vykonávat i běžní ministranti, ale ne všechny. Například, je-li to nutné, může akolyta podávat svatě přijímání bez mimořádného pověření kněze. Stejně tak po svatém přijímání má pomoci při čištění (purifikaci) posvátných nádob. To může pouze řádně ustanovený akolyta, nikoliv ministrant.

Kdo podává přijímání, nemusí být akolyta

Někdy se při podávání svatého přijímání můžete setkat také s tím, že podávají ně-

kteří věřící (muži i ženy) z vašich farností. Jedná se ale vždy o mimořádné rozdělovatele Eucharistie, řádnými jsou pouze biskup, kněz nebo jáhen. Oni mají buď pověření od biskupa – většinou na určitou dobu (např. 5 let), nebo mimořádně pro jednotlivý případ je může pověřit kněz, pokud vidí, že by sám podával velmi dlouho. K tomuto účelu je v misále příslušná modlitba.

Možná se divíte, že i když ženy mohou mimořádně rozdělit Eucharistii nebo běžně čtou lekce, nelze hovořit o lektorkách či akolytkách. Tyto služby jsou určeny pouze mužům, neboť jsou odvozeny od svátosti kněžství.

Řádně ustanovení mají přednost

Pokud ve vašich farnostech jsou tzv. řádně ustanovení lektorů a akolytů, měli by tyto služby zastávat oni. Ale jistě jich není tolik, takže ani vy o svou službu nepřijedete.

Přejeme vám všem, abyste svoji službu u oltáře konali s opravdovým nadšením a láskou ke Kristu a církvi.

Kovboj Joe si šel koupit koně. Měl u sebe 15 zlatých. U prvního handlíře stál kůň 30 zlatků, u druhého 40 a u třetího 50 zlatků.

Kovboje uviděl kostelník a nabídl mu svého starého koně právě za 15 zlatých. Kostelník mu radí: „Ten kůň je kouzelný, když chcete, aby jel, řeknete: Zaplat' Pán Bůh. Když má zastavit, vyslovte: Amen.“ Joe vyjel a v tu ránu zapomněl, co vlastně má říct. A už se řítí do propasti a neví, jak koně zastavit. Tři metry před propastí se už připravuje na smrt a praví: „Je se mnou Amen!“ Náhle se kůň zastaví. A Joe si s úlevou oddechne: „Zaplat' Pán Bůh!“

Lukáš Tuma

